

18.	Załadunek i rozładunek zwierząt, prace przy uboju i rozbiórce zwierząt.	Występuje duże zagrożenie urazami ze strony broniących się zwierząt oraz obciążenie psychiczne młodego człowieka.
19.	Opróżnianie zbiorników i wywóz gnojówki, gnojowicy i szamba.	Istnieje duże niebezpieczeństwo urazów mechanicznych oraz zatrucia siarkowodorem.
20.	Wykonywanie wykopów ziemnych i praca w wykopach.	Występuje niebezpieczeństwo oberwania i obsunięcia się ścian wykopu i zasypania pracującego.
21.	Obsługa ładowaczy i mechanicznych podnośników.	Prace te wymagają uprawnień i odpowiedzialności.
22.	Prace w zamkniętych silosach, zbiornikach i pojemnikach.	Występuje zagrożenie uduszeniem na skutek spadku zawartości tlenu w powietrzu, zasypaniem i uduszeniem w silosach zbożowych.
23.	Wszelkie prace na wysokości ponad 3 m na: pomostach, drabinach, drzewach, dachach itp.	Występuje zagrożenie upadkiem.

Jak obchodzić się z otwartym ogniem

Wśród najważniejszych i najczęstszych przyczyn pożarów na wsi znajduje się przede wszystkim niewłaściwe posługiwanie się otwartym ogniem.

W celu uniknięcia pożarów kieruj się następującymi zasadami:

– nie używaj otwartego ognia w odległości mniejszej niż 10 metrów od miejsc składowania materiałów palnych, a w szczególności: stodoły, budynków inwentarskich, punktów stertowania zboża itp.,

– nie wypalaj roślinności na łąkach, pastwiskach, rowach i pasach przydrożnych oraz w okolicy szlaków kolejowych.

Jeśli planujesz rozpalanie ogniska na terenie gospodarstwa, koniecznie sprawdź, czy:

– miejsce ogniska nie jest w pobliżu stodoły, stogów siana itp.,

– miejsce ogniska jest prawidłowo zabezpieczone i otoczone kamieniami,

– przygotowałeś wiadro z wodą lub piasek do ugaszenia ogniska.

Po zakończeniu ogniska, upewnij się, czy zostało ono całkowicie ugaszone.

Ognisko można rozpalać tylko i wyłącznie pod nadzorem osób dorosłych i tylko w miejscach do tego specjalnie przygotowanych.

Jeżeli w pobliżu gospodarstwa rolnego znajduje się las, pamiętaj, że pojawiające się w okresie letnim oraz wiosennym susze sprzyjają powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożarów w lasach, najczęściej na skutek nieprawidłowego posługiwania się otwartym ogniem. Pamiętaj zatem, aby:

– nie rozpalać ognisk w pobliżu lasu; otwartym ogniem można się posługiwać w odległości 100 m od granicy lasu,

– nie wypalaj wierzchniej warstwy i pozostałości roślinnych,

Duże pożary lasów gasi się z samolotów.

Wypalanie łąk i traw prowadzi do pożaru.

– przestrzegaj bezwzględnie zakazu wstępu do lasu w związku z dużym zagrożeniem pożarowym.

Warto, abyś wiedział, że w lasach mogą występować następujące stopnie zagrożenia pożarowego:

I – zagrożenie małe,

II – zagrożenie duże (bądź ostrożny),

III – zagrożenie katastrofalne (nie wolno rozpalać ognisk nawet w miejscach do tego wyznaczonych),

0 – oznacza brak zagrożenia.

Ponadto pamiętaj, aby:

– w budynkach gospodarskich nie używać świec ani zapalek,

– zabezpieczyć materiały mogące ulec zapaleniu (podłoga, ściany, firany, meble, gazety) przed możliwością kontaktu z otwartym ogniem, żarem oraz gorącym popiołem z kominka,

– w przypadku braku światła (zaniku napięcia) nie używać otwartego ognia, czyli świeczek i zapalek; w razie konieczności użyj latarki,

– nie zapalać palników w kuchenkach gazowych bez wiedzy dorosłych,

– nie używać otwartego ognia na strychu domu oraz w piwnicy,

– nie używać otwartego ognia w miejscach, gdzie przechowywane są materiały palne.

Na wypadek pożaru

W przypadku zauważenia pożaru w gospodarstwie lub w jego sąsiedztwie musisz natychmiast opuścić zagrożony obszar i niezwłocznie powiadomić osobę dorosłą o tym fakcie albo natychmiast zaalarmować straż pożarną, dzwoniąc pod nr 998 lub 112.

Jak powinieneś postępować w przypadku pożaru:

- jeżeli pożar jest mały i wiesz, jak posługiwać się gaśnicą, to natychmiast przystąp do gaszenia ognia;
- natychmiast powiadom wszystkie osoby znajdujące się w gospodarstwie o zaistnieniu pożaru;
- używaj prostych sposobów, by ugasić pożar w zarodku – gaśnica, woda, piasek itp.;
- jeśli pali się tłuszcz w naczyniu kuchennym, ugaś go solą kuchenną lub po prostu nakryj szczelną pokrywką;
- nie próbuj ugasić ognia, którego nie jesteś w stanie opanować;
- w przypadku zaistnienia pożaru w domu, w którym się znajdujesz, podczas ewakuacji przemieszczaj się możliwie jak najbliżej podłogi ze względu na wysokie temperatury panujące w górnych warstwach pomieszczenia;
- gdyby pożar i swąd dymu obudził cię ze snu – zbadaj, czy drzwi są ciepłe; jeżeli

tak, to nie otwieraj ich, postaraj się użyć innych dróg w celu opuszczenia pomieszczenia (np. przez okno, o ile jest to możliwe) lub usilnie wzywaj pomocy, wymachując przez okno białym obrusem lub prześcieradłem;

- jeśli musisz wyjść przez zadymione pomieszczenie, to zakryj usta i nos gęstą tkaniną lub zwilżoną chusteczką, okryj się czymś niepalnym i przemieszczaj tuż przy podłodze, ponieważ dym i gorące powietrze unosi się do góry, a dołem powietrze jest czyste i chłodne;
- po opuszczeniu objętego pożarem pomieszczenia, jeżeli to możliwe, za-

Toksyczne działanie dymu może spowodować utratę świadomości już po kilku sekundach!

mknij drzwi, co ograniczy na jakiś czas rozprzestrzenianie się pożaru;

- po wydostaniu się z domu natychmiast wezwij straż pożarną z najbliższego telefonu.

PODSTAWOWE ZASADY ZAPOBIEGANIA POŻAROM

Urządzenia elektryczne:

- nie używaj elektrycznych urządzeń ogrzewczych ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym;

- za każdym razem po użyciu urządzeń elektrycznych sprawdź, czy zostały one wyłączone;

- nie wykonuj prowizorycznych połączeń elektrycznych;

- pamiętaj, że urządzenia oświetleniowe, np.

lampki nocne, lampy stojące itp., bardzo szybko się nagrzewają. Nie kładź w ich pobliżu materiałów palnych, gdyż może to spowodować zainicjowanie i bardzo szybki rozwój pożaru w pomieszczeniu;

- w przypadku zaniku prądu w mieszkaniu nie próbuj bez wiedzy dorosłych wymieniać bezpieczników;

- pamiętaj, że włączając kilka urządzeń do jednego gniazda, przeciążasz instalację elektryczną.

Urządzenia gazowe:

- nie używaj kuchenki gazowej do ogrzewania mieszkania;

- nie uruchamiaj kuchenki gazowej bez wiedzy dorosłych;

- zawsze po użyciu kuchenki gazowej sprawdź, czy zawór butli został zamknięty (zakręcony);

- jeśli zauważysz nieszczelność w butli gazowej lub wydobywający się gaz z kuchenki, natychmiast powiadom o tym fakcie dorosłych. Pod żadnym pozorem nie posługuj się w tym pomieszczeniu otwartym ogniem;

- pamiętaj o tym, aby chronić butle z gazem przed nasłonecznieniem;

- wszelkie czynności związane z rozłączaniem i przyłączaniem urządzeń gazowych do sieci może wykonać tylko specjalista posiadający odpowiednie uprawnienia.

**Nigdy nie gaś wodą urządzeń
będących pod napięciem elektrycznym!**

Ponadto:

- sprawdź, czy numer domu, w którym przebywasz, jest widoczny z ulicy;

- sprawdź, czy w domu tym dostępna jest sprawna gaśnica;

- sprawdź, czy można swobodnie poruszać się drogami ewakuacyjnymi w domu, czy na korytarzu nie leżą jakieś niebezpieczne przedmioty;

- w miarę możliwości zabezpiecz mogące ulec zapaleniu materiały przed możliwością kontaktu z otwartym ogniem;

- pamiętaj, aby w pobliżu kominków nie układać materiałów palnych, np. gazet, papierów itp.;

- pamiętaj, że jeśli w otoczeniu gospodarstwa przechowywane są pojemniki z rozpuszczalnikami, benzyną, farbami itp., to jest to potencjalna bomba, która łatwo może wybuchnąć.

W czasie powodzi

Zagrożenie powodziowe najczęściej występuje w okresie:

– zimowo-wiosennym, na skutek spływu wód roztopowych i kry lodowej, co jest głównie spowodowane gwałtownym topnieniem śniegu i lodu,

– letnim, na skutek intensywnych bądź długotrwałych opadów deszczu.

Warto, abyś poznał podstawowe pojęcia związane z zagrożeniem powodziowym. Są to: pogotowie przeciwpowodziowe i alarm powodziowy. Pogotowie przeciwpowodziowe wprowadza się, gdy poziom wody w rzece wzrasta

– wyłącz wszystkie urządzenia i sprzęt z zasilania energią elektryczną oraz dopływ gazu,

– przygotuj w części domu, nie zalanej wodą, zapasy umożliwiające przetrwanie w postaci żywności i wody pitnej,

– pomóż innym w przenoszeniu cennych przedmiotów i wyposażenia domu na wyższe piętra budynku, by uchronić je przed zniszczeniem,

– przygotuj się do ewentualnej ewakuacji, zapakuj ważne dla ciebie rzeczy,

– w przypadku przeprowadzania ewakuacji, obowiązkowo stosuj się do zaleceń przekazywanych przez osoby prowadzące czynności ratownicze,

– jeżeli nie zdążono ewakuować zwierząt, pamiętaj, aby koniecznie uwolnić je z zamkniętych pomieszczeń,

– dopilnuj, by nie używać do celów spożywczych wód gruntowych, bo mogą one być skażone.

– jeśli musisz przekroczyć zalany obszar, użyj tyczki do badania gruntu przed sobą, a do przejścia wybieraj miejsca bez prądu powodziowego,

– w miarę możliwości zapobiegaj tworzeniu się atmosfery paniki, staraj się zachować spokój.

Po powodzi:

– słuchaj komunikatów radiowych i telewizyjnych i nie wracaj do domu, dopóki nie będziesz miał pewności, że jest to bezpieczne,

– jak najdłużej pozostań poza zasięgiem wód powodziowych z powodu ich

Nie chodź po obszarach zalanych wodą, jeśli woda przemieszcza się zbyt szybko. Fala powodziowa o głębokości kilkunastu centymetrów może przewrócić dorosłego człowieka!

do poziomu ostrzegawczego i według prognoz będzie się podnosić. Alarm powodziowy ogłasza się natomiast, gdy poziom wody zbliża się do stanu alarmowego lub go przekracza, a prognozy przewidują dalszy jego wzrost.

Gdy nadejdzie powódź:

– natychmiast zawiadom o tym fakcie dorosłych,

– w przypadku niebezpieczeństwa przemieszczaj się na wyższe piętra budynku,

– słuchaj bardzo uważnie komunikatów radiowych i telewizyjnych,

skażenia ściekami lub bakteriami chorobotwórczymi itp.,

- wchodzić ostrożnie do domu, sprawdzić, czy fundamenty nie mają pęknięć lub czy nie ma innych widocznych uszkodzeń budynku,

- wyrzucić całą żywność, która miała kontakt z wodą powodziową,

- nie dotykać zwierząt padłych w wyniku powodzi,

- wodę do picia, płukania owoców i warzyw spożywanych na surowo oraz do higieny osobistej gotuj przed użyciem,

- poinformuj dorosłych o zerwanych liniach energetycznych, nieszczelności rurociągu gazowego lub o innych zagrożeniach występujących w gospodarstwie,

Podczas powodzi potrzebna jest każda pomoc. Zgłoś się na ochotnika, bo twoja pomoc może okazać się niezbędna.

- pamiętaj, że wszystkie urządzenia, które przydatne są do dalszego użytkowania, trzeba zdezynfekować.

PAMIĘTAJ!

W przypadku powodzi powiadom straż pożarną – telefon 998 lub dzwoń na 112 - uniwersalny telefon alarmowy.

Gdy idziesz przez wieś

Pieszy, podobnie jak osoba kierująca pojazdem, także jest uczestnikiem ruchu drogowego i obowiązują go określone reguły. Poruszanie się po drogach zgodnie z zasadami ruchu drogowego to podstawa twojego bezpieczeństwa.

- Jesteś obowiązany korzystać z chodnika lub drogi dla pieszych, a w razie ich braku – z pobocza. Jeżeli nie ma pobocza lub czasowo nie można z niego korzystać, możesz korzystać z jezdni, pod warunkiem poruszania się jak najbliższej jej krawędzi i ustępowania miejsca nadjeżdżającemu pojazdowi.

- Idąc po poboczu albo jezdni, jesteś obowiązany poruszać się lewą stroną drogi.

Bardzo ważne jest, abyś poruszał się właśnie lewą stroną drogi. Wówczas możesz z dużym wyprzedzeniem dostrzec nadjeżdżający samochód i odpowiednio zareagować, np. gdy samochód czy też traktor zbyt blisko zbliża się do ciebie, natychmiast trzeba usunąć się z toru jego jazdy. Większość idących, zarówno dorosłych, jak i dzieci, wyznaje zasadę – skoro widzę jadący pojazd, to jego kierowca też mnie widzi. Nic bardziej mylnego. Często „wtapiasz się” bowiem w otoczenie. Przy ograniczonej widoczności, gdy np. zapada zmrok i masz na sobie ubranie w spokojnych szaro-czarnych kolorach, kierowca dostrzeże cię z dużym opóźnieniem.

Osoba w wieku do 15 lat, poruszająca się po drodze po zmierzchu, poza obszarem zabudowanym jest zobowiązana używać elementów odblaskowych. Ich działanie polega na odbijaniu światła samochodu, dzięki temu kierowca zauważy pieszego lub rowerzystę z dużym wyprzedzeniem. Ponieważ piesi są obowiązani chodzić jezdnią przodem do kierunku jazdy samochodu, element odblasko-

Dziecko, które nie ma 7 lat, może korzystać z drogi tylko pod opieką osoby, która ma co najmniej 10 lat. Piesi, idący jezdnią, są obowiązani iść jeden za drugim. Na drodze o małym ruchu, w warunkach dobrej widoczności, dwóch pieszych może iść obok siebie.

wy należy umieścić z przodu sylwetki. Na pewno jednak będziesz jeszcze lepiej zabezpieczony, gdy będziesz go miał także z tyłu.

Idąc po jezdni, masz obowiązek ustąpienia pierwszeństwa nadjeżdżającemu pojazdowi. Nawet, gdy masz pierwszeństwo przed pojazdem, np. korzystając z przejścia dla pieszych na zielonym świetle, powinieneś zawsze upewnić się, czy jadący samochód na pewno zdąży się zatrzymać.

Najczęstszą przyczyną wypadków drogowych z udziałem osób pieszych są tak zwane wtargnięcia na jezdnię, czyli

nicostrożne, nagłe wejścia wprost pod samochód. Każdą drogę, zarówno tę ruchliwą, jak też spokojną, wiejską czy nawet drogę gruntową, należy pokonywać, zachowując zasady ostrożności. Najpierw spoglądamy w lewo, później w prawo, znowu w lewo i dopiero idziemy. Wyjątkowo ostrożnie zachowujemy się, gdy mamy ograniczoną widoczność, np. wychodzimy zza ogrodzenia czy spoza samochodu.

Na jezdni i w jej pobliżu nie można się bawić, grać w piłkę czy ganiać się z kolegami. Możesz przez nieuwagę wbiec na jezdnię, a tam akurat będziejechał traktor lub samochód, a kierowca samochodu albo ciągnika rolniczego nie spodziewa się na torze swojej jazdy pieszego i nie-szczęście gotowe.

Ponadto wiedz, że pieszym zabrania się:

– wchodzenia na jezdnię bezpośrednio przed jadący pojazd, spoza pojazdu lub innej przeszkody,

– przechodzenia przez jezdnię w miejscu o ograniczonej widoczności,

– zwalniania kroku lub zatrzymywania się bez uzasadnionej potrzeby,

Zapamiętaj, że przechodzenie przez jezdnię poza przejściem dla pieszych jest dozwolone, gdy odległość od przejścia przekracza 100 metrów. Jeżeli jednak skrzyżowanie znajduje się w odległości mniejszej niż 100 metrów od wyznaczonego przejścia, przechodzenie jest dozwolone również na tym skrzyżowaniu. Poza przejściem pieszy może pokonać jezdnię pod warunkiem, że nie spowoduje zagrożenia bezpieczeństwa ruchu lub utrudnienia ruchu pojazdów.

– przebiegania przez jezdnię,

– wchodzenia na torowisko, gdy zapory są opuszczone lub gdy ich opuszczenie rozpoczęto,

– przechodzenia przez jezdnię w miejscu, gdzie są urządzenia zabezpieczające drogę, np. znaki, barierki, łańcuchy itp.

W światłach samochodu pieszy idący nieoświetloną drogą jest widoczny z odległości około 30-50 metrów. To czasem za mało, żeby samochód zdołał skutecznie zahamować lub ominąć pieszego. Element odblaskowy, odbijający światła samochodów, sygnalizuje kierowcy już z odległości 150 metrów i więcej, że drogą porusza się pieszy.

